

TALOUSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 12/2007 vp

Hallituksen esitys laiksi päästökauppalain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 26 päivänä syyskuuta 2007 lähettänyt talousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi päästökauppalain muuttamisesta (HE 84/2007 vp).

Lausunto

Eduskunnan päätöksen mukaisesti ympäristövaliokunta on antanut asiasta lausunnon (YmVL 9/2007 vp), joka on otettu tämän mietinnön liitteeksi.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- neuvotteleva virkamies Päivi Janka, neuvotteleva virkamies Arto Rajala, yli-insinööri Peteri Kuuva ja ylitarkastaja Jukka Saarinen, kauppa- ja teollisuusministeriö
- hallitusneuvos Irmeli Virtaranta, valtiovarainministeriö
- tutkimusjohtaja Juha Honkatukia, Valtion taloudellinen tutkimuskeskus VATT
- johtaja Pekka Manninen, Helsingin Energia
- toimitusjohtaja Antti Vilkuna, Kanteleen Voima Oy

- toimitusjohtaja Vesa Pirttilä, Kotkan Energia Oy
- johtaja Ahti Nikkanen, Lahti Energia Oy
- teknologiajohtaja Peter Sandvik, Rautaruukki Oy
- toimitusjohtaja Hannu Linna, Vaasan Sähkö Oy
- toimitusjohtaja Pasi Haarala ja hallituksen puheenjohtaja Osmo Kähkönen, Voimatori Oy
- veroasiantuntija Mika Jokinen, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- asiantuntija Kati Takala, Energiateollisuus ry
- johtaja Anders Portin, Metsäteollisuus ry
- lakimies Janne Metsämäki, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- johtaja Sirpa Smolsky, Teknologiateollisuus ry
- toimitusjohtaja Jarmo Nupponen, Öljy- ja Kaasualan Keskusliitto ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet:

- ulkoasiainministeriö
- Akava ry
- Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry
- Tampereen Sähkölaitos

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan päästökauppalakia muutettavaksi. Esityksellä pannaan täytäntöön Euroopan yhteisöjen komission päästökauppakau-

den 2008—2012 kansallista jakosuunnitelmaesitystä koskeva päätös siltä osin kuin se edellyttää

muutoksia laissa säädettyihin päästöoikeuksien jakoperusteisiin ja muihin säännöksiin.

Komissio teki 4 päivänä kesäkuuta 2007 päätöksen Suomen kansallisesta jakosuunnitelmasta kaudelle 2008—2012. Komission päätöksen mukaan päästöoikeuksien kokonaismäärää on pienennettävä 2,042109 miljoonalla hiilidioksiditonilla vuodessa eli päästöoikeuksien kokonaismäärä vuodessa on 37,557891 miljoonaa tonnia. Komissio katsoo kielletyksi jälkikäteiseksi laitokselle jaetun päästöoikeusmäärän korjauksiksi eräät uusiksi osallistujiksi määritellyt

laitosten tai niiden toiminnan muutokset sekä niitä koskevat jakoperusteet.

Päästöoikeuksien jakoperusteita koskevia säännöksiä ehdotetaan muutettaviksi siten, että komission suorittama päästöoikeuksien kokonaismäärän leikkaus kohdennetaan tasaisesti eri alaryhmiin. Tavoitteena on, että eri alaryhmien välinen suhteellinen päästöoikeuksien niukkuus pysyy ennallaan.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Talousvaliokunta esittää, että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Yleistä

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi päästökauppalakia siten, että siinä otetaan huomioon EY:n komission Suomen päästöoikeuksien jakoa koskeva päätös.

Komission 4 päivänä kesäkuuta 2007 tekemän päätöksen mukaisesti Suomen on vähennettävä päästöoikeuksien kokonaismäärää runsaalla 2 miljoonalla hiilidioksiditonilla vuodessa eli päästöoikeuksien kokonaismäärä vuodessa saa olla keskimäärin enintään 37,557891 miljoonaa hiilidioksiditonnia. Samoin komissio edellyttää muutoksia uusien osallistujien osallistumiseen säännöksiin, minkä vuoksi esityksessä ehdotetaan kumottaviksi kielletyksi jälkikäteiseksi päästöoikeuksien jaoksi katsotut säännökset. Komissio on lisäksi todennut, että hankemekanismin käytön enimmäismäärä saa olla enintään 10 prosenttia kullekin laitokselle jaetuista päästöoikeuksista. Suomen tekemään esitykseen verrattuna hankeyksiköiden kokonaiskäyttöoikeus pienentyy vuositasona noin 5,95 miljoonasta tonnista noin 3,76 miljoonaan tonniin. Tämä otetaan huomioon valtioneuvoston myöntämispäätöksessä. Komissio ei ole sen sijaan ottanut kantaa mekanismin käytön allokoointiin

eri alaryhmien välillä, joten jakoperusteet voidaan säilyttää laissa ennallaan.

Valiokunta katsoo, että komission Suomea koskeva päätös leikata ehdotettua kokonaispäästöoikeutta 5,2 prosenttia on suhteellisen maltillinen verrattuna useilta muilta jäsenmailta edellytettyihin leikkauksiin. Keskimääräinen leikkausvelvoite on ollut 9,5 prosenttia. Suomi on lisäksi ainoa jäsenvaltio, jonka osalta komissio on ottanut huomioon vuoden 2005 päästötason poikkeuksellisuuden. Hyvän vesivoimatilanteen vuoksi Suomeen on tuolloin tuotu poikkeuksellisen paljon sähköä, minkä vuoksi kansalliset päästöt ovat tavanomaista vähäisemmän lauhdevoimatuotannon vuoksi jääneet keskimääräistä alhaisemmalle tasolle. Komissio on tämän vuoksi mukauttanut vuoden 2005 päästölukuja lisäämällä 5,795524 miljoonaa tonnia todennettuihin päästöihin. Komissio on ottanut arviossaan lisäksi huomioon uuden ydinvoimalaitoksen käyttöönoton viivästymisestä aiheutuvan hiili-intensiteetin kasvun.

Keskimääräistä pienemmästä leikkausvelvoitteesta huolimatta lisätaakka merkitsee uutta rasitetta Suomen kansantaloudelle. Mikäli koko määrä joudutaan kattamaan ostamalla lisää päästöoikeuksia, esityksessä on arvioitu, että vuositasona lisäkustannukset ovat noin 40 miljoonaa euroa. Laskelma perustuu arvioon, että päästöoikeuden keskihinta on 20 euroa hiilidioksiditonilta. Vaikka päästöoikeuden tulevaa hinta-

kehitystä on vaikeaa ennustaa, antaa tämä suuntaa kokonaiskustannuksista.

Lisätaakan kohdentaminen

Komission päätös jättää kansallista harkintavaltaa siltä osin kuin kyse on päästöoikeuksiin tehtävän lisäleikkauksen kohdentamisesta. Valiokuntakäsittelyn aikana onkin esitetty useita toisistaan poikkeavia näkemyksiä oikeudenmukaisimmasta jakotavasta. On katsottu, ettei teollisuuden kannettavaksi saa asettaa yhtään enempää taakkaa. Useissa jäsenmaissa teollisuus saa koko tai lähes koko päästöosuutensa ilmaiseksi. Toisaalta on todettu, että energiateollisuus katsoo jo nyt niin huomattavan osan päästökaupan taakanjaosta, ettei alan kilpailukyky enää kestä taakan lisäämistä ilman, että kuluttajahinnat nousevat merkittävästi.

Esityksessä ehdotetaan lisäleikkaus kohdistettavaksi verrattain tasaisesti kaikkiin alaryhmiin, jolloin niiden suhteellinen osuus kokonaistaakasta pysyy ennallaan. Komission päätöksen huomioon ottaen eri alaryhmien päästöoikeuksia ehdotetaan leikattavaksi seuraavasti: ryhmä A (teollisuusprosessit) 9 prosenttia, ryhmä B (teollisuuden energiatuotanto) 14 prosenttia, ryhmä C (kaukolämpö ja sen yhteydessä tuotettu sähkö) 23 prosenttia, ryhmä D (lauhesähkö) 69 prosenttia ja ryhmä E (vara- ja huippuvoima) 14 prosenttia. Komission edellyttämästä lisäleikkauksesta aiheutuva lisäys vaihtelee alaryhmittäin 2—4 prosenttiyksikön välillä.

Valiokunta on aiemmassa päästökauppaa koskevassa mietinnössään (TaVM 28/2006 vp) todennut, että kansantaloudellisia kokonaisvaikutuksia ajatellen taakkaa on kustannustehokkainta jyvittää eniten sinne, missä siitä koituvat lisäkustannukset voidaan tehokkaimmin siirtää lopputuotteen hintoihin. Suurin osa taakasta jää näin energiasektorin kannettavaksi, ja globaaleilla markkinoilla kilpaileva vientiteollisuus on saanut lähes koko tarvitsemansa päästöosuuden. Päästökaupan kokonaisvaikutuksia ajatellen on lisäksi otettava huomioon, että energiantensivistä vientiteollisuuttamme rasittaa myös sähkönn hinnan nousu, johon kansallisella päästöoikeuksien jaolla ei voida vaikuttaa. Sähkönn hin-

taan vaikuttaa päästöoikeuden hinta, joka muodostuu yhteisön päästökaupamarkkinoilla. Kansallisella päästöoikeuksien jaolla on sen sijaan vaikutusta eri päästökaupasektoreiden kilpailukykyyn.

Valiokuntakäsittelyn aikana on tuotu voimakkaasti esille vaatimus säilyttää kaukolämpösektorin päästökerroin voimassaolevan lain mukaisena ja kohdistaa kiristykset muihin alaryhmiin. Valiokunnan saaman lisäselvityksen mukaan alaryhmään C kuuluvan kaukolämmön ja siihen liittyvän yhdistetyn sähkön- ja lämmöntuotannon päästöoikeuksien tarve vuosina 2008—2012 on keskimäärin 15 miljoonaa tonnia. Voimassa olevan lain mukaisesti alaryhmä C on saamassa päästöoikeuksia 12,6 miljoonaa tonnia, josta määrästä nyt ehdotetaan leikattavaksi 0,5 miljoonaa tonnia. Kauppa- ja teollisuusministeriö on arvioinut, että ehdotettu lisäleikkaus nostaa kaukolämmön hintaa noin 0,40 euroa megawattitunnilta. Arvio perustuu oletamaan, että päästöoikeuden hinta on keskimäärin 25 euroa tonnilta. Kaukolämmitetyssä kerrostalossa tästä aiheutuva vuosikustannus on noin 3 euroa ja pientalossa noin 6 euroa. Päästökaupan kokonaisvaikutus kaukolämmityksen vuosikustannuksiin on kerrostalohuoneistossa noin 18 euroa ja pientalossa 34 euroa.

Koska EU:n päästökauppajärjestelmä vaikuttaa sähkön hintaan marginaalihinnoittelun, ei kansallisen päästöoikeuksien jaon kautta, nousevat sähkölämmittäjien lämmityskulut huomattavasti kaukolämmönkäyttäjää enemmän. Arviona on, että sähkölämmitteisessä pientalossa päästökauppajärjestelmästä aiheutuva kustannusnousu on lämmitysenergian osalta noin 277 euroa vuodessa. Öljylämmitteisen pientalon kustannusnousu vastaa kaukolämmön kustannuksia.

Valiokunta on aiemmin mainitussa mietinnössään tuonut esille kaukolämpösektorin keskeisen roolin. Sen piiriin kuuluu noin 90 prosenttia asuinkerrostaloista, noin puolet rivitaloista ja valtaosa maamme julkisista ja liikeraennuksista. Noin 73 prosenttia kaukolämmöntuotannosta perustuu sähkön ja lämmön yhteistuotantoon (CHP, Combined Heat and Power), jonka on sekä kansallisella että EU-tasolla todet-

tu olevan tehokas ja ympäristöystävällinen tuotantotapa.

Kiistämättä kaukolämpösektorin merkittävää asemaa valiokunta katsoo, edellä mainittuihin laskelmiin perustuen ja ottamalla huomioon energiasektorin kokonaistaakan, ettei nyt esillä oleva ehdotus kohtuuttomasti nosta kaukolämpösektorin kustannuksia muihin lämmitysmuotoihin verrattuna. Valiokunta pitää ehdotettua energiasektorin sisäistä taakanjakoa tämän vuoksi perusteltuna. Suhteellisesti suurimman taakan kantaa lauhdesähköntuotanto. Sen kustannusten nousupainetta voidaan hieman hillitä muita alaryhmiä suuremman hankemekanismin käyttöoikeuden avulla.

Vaikka nyt käsiteltävänä oleva esitys ei merkittävästi muuta energiasektorin kilpailukykyä, valiokunta pitää tärkeänä, että eduskunnalla on hyvä kokonaiskuva sektorin tilasta. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa, että eduskunta hyväksyy lausuman, jossa hallituksen edellytetään arvioivan energia- ja ilmastostrategian yhteydessä eri energiamuotojen ja tuotantotapojen kilpailukyyn ilmastopolitiikan, kustannustehokkuuden, energiaomavaraisuuden ja kansallisen kilpailukyyn näkökulmasta (*Valiokunnan lausumaehdotus 1*).

Kokonaisuutena arvioiden valiokunta pitää perusteltuna esityksen lähtökohtaa jakaa lisätaakka kaikkien päästökauppavelvollisten kesken. Ottaen huomioon, että uusi päästökauppa-kausi on juuri alkamassa, olisi valiokunnan näkemyksen mukaan kohtuutonta asettaa merkittävää taloudellista lisätaakkaa näin lyhyellä varautumisajalla vain yhden tai muutaman alaryhmän kannettavaksi. Esityksen mukaisesti menetellen eri toimijoiden suhteellinen osuus kokonaistaakasta säilyy samana. Vientiteollisuutemme taakkaa helpottaa jonkinverran jaon pohjautuminen ns. perintömenetelmään, jossa vertailutietona käytetään laitosten päästötietoja vuosilta 1998—2002. Tarkastelukaudella ja sen jälkeen tapahtunut teollisuuden ominaispäästöjen vähentyminen ei näin täysimääräisesti pienennä sektorin päästöoikeuksien määrää.

Turve

Kotimaisella turpeella on merkittävä asema sekä energiaomavaraisuutemme että CHP-tuotannon kannalta. Turpeen osuus esimerkiksi yhdyskuntien CHP-tuotannon polttoaineista on noin 20 prosenttia. Kasvihuonekaasupäästöjä ajatellen turve luokitellaan tällä hetkellä omaan polttoainekategoriaan Kansainvälisen hallitustenvälisen ilmastopaneelin (IPCC, Intergovernmental Panel on Climate Change) uusien luokitusten mukaisesti (IPCC 2006). Turpeenpolton päästöt, ja näin ollen myös päästökerroin, rinnastetaan kuitenkin päästökaupassa fossiilisiin polttoaineisiin.

Kotimaiset tutkimustulokset (VTT Tiedotteita — Research Notes 2365, Espoo 2007) viittaavat siihen suuntaan, että hyödyntämällä uutta teknologiaa ja turvemaata kokonaisvaltaisesti saadaan turpeen päästöt pienentymään merkittävästi. Jo sadan vuoden tarkastelujaksolla poltto-turpeen ilmastovaikutus on tutkimuksen mukaan kivihiiltä pienempi. Turpeen päästökertoimeen saatava muutos lieventäisi osaltaan energiasektorin taakkaa. Tämä voisi osaltaan edesauttaa Suomen mahdollisuuksia lisätä uusiutuvan energian osuutta puun ja turpeen yhteiskäytössä.

Talousvaliokunta esittääkin eduskunnan hyväksyttäväksi lausuman, jonka mukaisesti kiirehdytään hallituksen toimenpiteitä turpeen päästökertoimen tarkistamiseksi ottaen huomioon kansainvälisen ilmastopaneelin IPCC:n tieteelliset selvitykset (*Valiokunnan lausumaehdotus 2*).

Päästökertoimen muuttaminen edellyttää IPCC:n hyväksyntää. Valiokunta painottaa, että kansalliseen turvetutkimukseen tulee varata riittävät resurssit ja pyrkiä yhä tiiviimpään yhteistyöhön muiden turpeentuottajamaiden kanssa.

Muuta

Käsittelyn aikana on viitattu yksittäisiin tulkin-tatilanteisiin, joissa voimassaolevan päästökauppalain ei katsota johtavan oikeudenmukaiseen ja lain kokonaistavoitteen kannalta järkevään lopputulokseen yksittäisten laitosten osalta.

Kuten talousvaliokunta on aiemmin mainitussa mietinnössään todennut, perustuu laki sen kohteena olevien laitosten suuren määrän vuoksi tietynlaiseen massamenettelyyn. Tämä ei kuitenkaan poista järjestelmän jatkokehittämistarvetta. Tässä työssä tulee tavoitteena olla, että järjestelmä nykyistä paremmin tukee laitosten ympäristötehokkuuden ja vähäpäästöisyyden parantamista.

Kehittämistarpeisiin viitataan myös ympäristövaliokunnan esityksestä antamassa lausunnossa, jossa painotetaan parhaillaan vireillä olevan päästökauppadirektiivin uudistustyön tärkeyttä. Valiokunta yhtyy näihin näkemyksiin. Ilmastonmuutoksen hillinnän ja tasapuolisemman taakanjaon kannalta on kuitenkin ensisijaisen tärkeää, että kehitystä tapahtuu tältä osin myös EU:n ulkopuolella ja että parhaillaan käynnistävissä kansainvälisissä ilmastoneuvotteluissa saavutetaan globaali, tasapuolisiin sääntöihin perustuva ilmastositopimus.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella talousvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana ja,

että hyväksytään kaksi lausumaa (Valiokunnan lausumaehdotukset).

Valiokunnan lausumaehdotukset

1. *Eduskunta edellyttää, että hallitus arvioi energia- ja ilmastostrategian yhteydessä eri energiamuotojen ja tuotantotapojen kilpailukyvyn ilmastopolitiikan, kustannustehokkuuden, energiomavaraisuuden ja kansallisen kilpailukyvyn näkökulmasta.*
2. *Eduskunta kiirehtii hallituksen toimenpiteitä turpeen päästökertoimen tarkistamiseksi ottaen huomioon kansainvälisen ilmastopaneelin IPCC:n tieteelliset selvitykset.*

Helsingissä 7 päivänä joulukuuta 2007

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Jouko Skinnari /sd
 vpj. Antti Rantakangas /kesk
 jäs. Janina Andersson /vihr
 Hannu Hoskonen /kesk
 Harri Jaskari /kok
 Anne Kalmari /kesk
 Matti Kangas /vas
 Toimi Kankaanniemi /kd

Jouko Laxell /kok
 Eero Lehti /kok
 Päivi Lipponen /sd
 Marjo Matikainen-Kallström /kok
 Petteri Orpo /kok
 Sirpa Paatero /sd
 Markku Uusipaavalniemi /kesk
 vjäs. Janne Seurujärvi /kesk.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tuula Kulovesi.

VASTALAUSE 1

Perustelut

Suomessa kaukolämmityksen yleistymiseen on panostettu voimakkaasti 1960-luvulta asti energiatehokkuuden ja ympäristöturvallisuuden kehittämiseksi. Tätä kautta Suomi on saavuttanut kaukolämmityksen osalta edelläkävijämaan aseman. Kaukolämmitysjärjestelmistä on Suomessa tullut keskeinen osa yhteiskunnan elintärkeää infrastruktuuria. Kaukolämmön tuottamiseksi polttoaineiden käyttäminen on välttämätöntä, eivätkä merkittävät polttoainemuutokset ole nopeasti mahdollisia kaukolämpötuotannossa. Polttoaineiden hinnat ovat voimakkaassa nousussa, aivan erityisesti maakaasun hinta, joka on vahvasti sidoksissa öljyn maailmamarkkinahintaan. Johtuen polttoaineiden hinnan noususta on kaukolämmön hinnassa kovia korotuspaineita.

Valiokunnan mietintöön sisältyvä lakiehdotus päästökauppalaan muuttamiseksi ei tule juurikaan ohjaamaan päästövähennystavoitteiden saavuttamista tarkoituksenmukaisella tavalla. Jatkuvasti kohoavien polttoaineiden hintojen ohella päästöoikeuksien hankkimisesta aiheutuvat lisäkustannukset heijastuvat energian hintaan. Lisäkustannusrasite tulee kohdistumaan loppuasiakkaisiin. Suurin osa kaukolämmöstä kulutetaan kerrostaloasunnoissa, joissa asukkaiden tosiasialliset mahdollisuudet vaikuttaa energiankulutukseensa ovat varsin rajalliset.

Valiokunnan mietintöön sisältyvän lakiehdotuksen mukainen ratkaisu päästöoikeuksien taakanjaossa lisääisi merkittävästi edellä mainittuja korotuspaineita. Pidämme erittäin epätarkoituksenmukaisena, että laissa päästökauppalaan muuttamisesta säädettäisiin alaryhmien tehostamis- ja leikkauskertoimista hallituksen esityksessä kuvatulla tavalla (31 c §), koska tämä merkitsisi käytännössä tulonsiirtoa kerrostaloasukkailta suurteollisuudelle.

Suomen vuotuisen energiankulutuksen on arvioitu kasvavan 20 TWh:a nykyisestä 87 TWh:sta vuoteen 2025 mennessä. Mm. rakennusten lämmöntarpeen on ennustettu kasvavan

nykyisestä. Tämä tulisi ottaa huomioon lakiehdotuksessa mainitun alaryhmän C osalta. Tehokain muoto tuottaa energiaa on sähkön ja lämmön yhteistuotanto, jossa primäärienergian eli jalostamattoman luonnonenergian kokonaiskulutus on huomattavasti pienempi, kuin jos sähkö ja lämpö tuotettaisiin erikseen. Yhteistuotannolla polttoaineesta saatava hyötysuhde kohoaa jopa yli 90 prosentin.

Kioton pöytäkirjan velvoitteiden takia EU on asettanut tavoitteekseen yhteistuotannon osuuden kaksinkertaistamisen Euroopassa vuoteen 2010 mennessä. Sähkön ja lämmön yhteistuotanto nähdään EU:n piirissä merkittävimpänä yksittäisenä keinona vähentää kasvihuonekaasujen syntymistä. Suomi on yhteistuotannon edelläkävijä, sillä noin kolmasosa sähköstä tuotetaan yhteistuotannolla. Sähkön ja lämmön yhteistuotanto on keskeinen keino ilmastomuutoksen pysäyttämisessä, se mahdollistaa uusiutuvien energialähteiden käytön merkittävän lisäämisen ja parantaa energiajärjestelmän tehokkuutta olennaisesti.

Yhteistuotannon hyötyjen tunnettavuuden lisäämiseksi ja yhteistuotanto-osuuden lisäämiseksi poliittiset keinot ovat tarpeen. Yhteistuotannon alaryhmälle (C) myönnettäviin päästöoikeuksiin on jo aiemmin päästökauppalaissa kohdistettu kohtuuttoman suuri leikkaus. Näemme, että tason tiukentaminen entisestään on riskiä EU:n energiatehokkuustavoitteiden kanssa. Yllä mainituista perusteista johtuen esitämme, että päästöoikeuksien lisäleikkausta ei lainkaan kohdistettaisi alaryhmälle C, mikä osaltaan tukisi EU:n energiatehokkuustavoitteen saavuttamista.

Lakiehdotukseen ei sisälly muutosta päästökauppalaan 31 g §:ään. Kuitenkin, jos osa kaukolämpöverkon kaukolämmöstä tuotetaan ns. väliottolauhdelaiteyksissä, joudutaan joissakin tapauksissa tuottamaan kaukolämmön tuotantoa varten merkittäviä määriä lauhdesähköä voimalaitoksen käynnissä pitämiseksi vähintään lai-

toksen teknisellä minimitasolla. Tällainen kaukolämmöntuotannon mahdollistamiseksi tuotettu pakkolauhdesähkö, joka ei ole verrattavissa sähkömarkkinoiden ehdoilla tuotettavaan lauhdesähköön, luetaan kaukolämpöverkon vuosittaiseen polttoaineenkulutukseen sisältyväksi. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että kaupunkien kaukolämpökuorman kattamiseksi väliottolauhdelaityksessa ajettaessa voimalaitosten minimiteholla joudutaan tuottamaan huomattava määrä sähköenergiaa tilanteessa, jossa lauhdesähkön tuotanto ei ole taloudellisesti kannattavaa. Tästä syystä katsomme, että päästökauppalain 31 g §:ään tulee lisätä seitsemäs momentti, jossa väliottovoimalaitosten vuosittaisesta polttoaineen kulutuksesta vähennetään vain se osa, joka on syntynyt tuotettaessa lauhdesähköä voimalaitoksen teknistä minimitehotasoa korkeammalla tasolla.

Lakiehdotuksessa on nyt valiokunnassa käsitellyssä muodossa vielä eräs puute, joka koskee uusia ensimmäisellä päästökauppakaudella valmistuneita laitoksia. Laista ei selkeästi ilmene menettely, jota tulisi noudattaa, kun laitos luopuu päästökauppalain alaisesta toiminnastaan. Tästä syystä ehdotamme 31 h §:n 4 momenttiin vielä lisättäväksi ohjeet noudatettavasta menettelytavasta mainitussa tilanteessa.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että valiokunnan mietintöön sisältyvä lakiehdotus hyväksytään muilta osin valiokunnan mietinnön mukaisina, mutta lakiehdotuksen johtolause ja 31 c—f ja h § muutetaan ja lisätään 31 g §:ään uusi 7 momentti seuraavasti (Vastalauseen muutosehdotus):

Vastalauseen muutosehdotus

Laki

päästökauppalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti kumotaan 30 päivänä heinäkuuta 2004 annetun päästökauppalain (683/2004) 31 o §:n 3 momentti, 31 p ja 31 q §, sellaisina kuin ne ovat laissa 108/2007, sekä muutetaan 31 c §, 31 d §:n 1 momentti, 31 e §:n 1 momentti, 31 f §:n 1 momentti, 31 h §:n 4 momentti, 31 i §:n 1 ja 2 momentti, 31 l §:n 2 momentti, 31 m §, 31 o §:n 2 momentti ja 31 t §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat mainitussa laissa 108/2007, sekä lisätään 31 g §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 108/2007, uusi 7 momentti seuraavasti:

31 c §

Alaryhmien tehostamis- ja leikkauskertoimet

Päästöoikeuksia myönnettäessä alaryhmien A, B ja E laskennalliset päästöoikeudet kerrotaan seuraavilla tehostamiskertoimilla:

- 1) alaryhmän A tehostamiskerroin 0,89;
 - 2) alaryhmien B ja E tehostamiskerroin 0,85.
- Päästöoikeuksia myönnettäessä alaryhmien C ja D laskennalliset päästöoikeudet kerrotaan seuraavilla leikkauskertoimilla:
- 1) alaryhmän C leikkauskerroin 0,80;
 - 2) alaryhmän D leikkauskerroin 0,31.

31 d §

Alaryhmän A jakoperusteet

Alaryhmään A kuuluville laitoksille päästökauppakaudelle 2008—2012 myönnettävät yhtä vuotta vastaavat päästöoikeudet lasketaan kertomalla teollisuusprosessin keskimääräisellä käytöstekertomella teollisuusprosessin keskimääräinen ominaispäästökerroin ja kertomalla tällä tulolla laitoksen keskimääräinen tuotantokapasiteetti vuonna 2007 ja kertomalla tämä tulo alaryhmän A tehostamiskertomella 0,89. Öljynjalostuksen päästöoikeudet lasketaan 31 e §:n säännösten mukaisesti.

31 e §

Öljynjalostamoiden jakoperusteet

Öljynjalostukselle päästökauppakaudelle 2008—2012 myönnettävät yhtä vuotta vastaavat päästöoikeudet lasketaan kertomalla keskimääräinen polttoainekulutus keskimääräisellä ominaispäästökertomella. Tähän päästöoikeusmäärään lisätään toiminnanharjoittajan arvioima vedyntuotannon määrä vuonna 2007 tonneina kerrottuna luvulla 5,6. Näin saatuun lukuun lisätään se jalostamon polttoainekulutuksen kasvusta aiheutuvien hiilidioksidipäästöjen määrä vuonna 2007, joka on seurausta jalostamomuutoksen aiheuttamista lopputuoterakenteen merkittävistä muutoksista, ja kertomalla tämä tulo alaryhmään A tehostamiskertomella 0,89.

31 f §

Alaryhmän B jakoperusteet

Alaryhmään B kuuluville laitoksille päästökauppakaudelle 2008—2012 myönnettävät teollisuuden energiantuotannon ja sen yhteydessä tuotetun sähkön yhtä vuotta vastaavat päästöoikeudet lasketaan kertomalla teollisuuden energiantuotannon ja sen yhteydessä tuotetun sähkön keskimääräinen polttoainekulutus keskimääräisellä ominaispäästökertomella. Massa- ja paperiteollisuuden, metallien valmistuksen sekä

kemianteollisuuden alaryhmään B kuuluvien laitosten päästöoikeudet lasketaan kertomalla edellä saatu tulo laitoksen energian tuotantoon kiinteästi liittyvän teollisuusprosessin 1 päivän tamikuuta 2007 ja 30 päivän kesäkuuta 2000 tiedossa olevien kapasiteettien suhteella. Saatu luku kerrotaan alaryhmän B tehostamiskertomella 0,85.

31 g §

Kaukolämpöverkon tarkastelu yhtenä kokonaisuutena

Jos kaukolämpöverkossa tuotetaan osa kaukolämmöstä niin sanotuissa väliottolauhdelaiteyksissä, vähennetään kaukolämpöverkon vuosittaisesta polttoaineen kuituksesta vain se osa polttoaineesta, joka on syntynyt tuotettaessa lauhdesähköä väliottovoimalaitoksen teknistä minimitehotasoa korkeammalla teholla. Voimalaitoksen teknistä minimitasoa vastaavana sähkötehoon käytetään arvoa, joka saadaan laitoksen maksiminettosähkötehosta kertomella 0,4. (Uusi)

31 h §

Alaryhmän C laitoskohtaiset jakoperusteet

Toiminnanharjoittajalle lasketut päästöoikeudet kohdistetaan toiminnanharjoittajan kaukolämpöä tuottaville polttolaitosyksiköille siinä suhteessa kuin niillä on ollut kaukolämmöntuotannon ja sen yhteydessä tuotetun sähkön hiilidioksidipäästöjä samassa kaukolämpöverkossa toimivien polttolaitosyksiköiden yhteisinä toimintavuosina 2002—2005. Alaryhmään C kuuluvalla laitoksella tai sen tuotannon osalla päästökauppakaudelle 2008—2012 myönnettävät yhtä vuotta vastaavat päästöoikeudet saadaan, kun lasketaan yhteen kyseisen laitoksen polttolaitosyksiköiden alaryhmän C päästöoikeudet ja kerrotaan tämä summa alaryhmän C leikkauskertomella 0,80. Jos kaukolämpöverkosta irtautuu peruskuormalaitos ennen 34 §:ssä tarkoitettua

tua päätöstä päästökauppakauden 2008—2012 jakosuunnitelmaesityksestä, kohdistetaan kaukolämpöverkolle 31 g §:n mukaisesti lasketut päästöoikeudet muuttunutta tilannetta vastaavasti kaukolämpöä päästökauppakaudella tuotaville, kyseiseen kaukolämpöverkkoon toimitta-

ville toiminnanharjoittajille ja heidän laitoksil-
leen.

— — — — —
31 i, l, m, o ja t §
(Kuten TaVM)

Voimaantulosäännös
(Kuten TaVM)

Helsingissä 7 päivänä joulukuuta 2007

Jouko Skinnari /sd
Sirpa Paatero /sd
Päivi Lipponen /sd

VASTALAUSE 2

Perustelut

Hallituksen esitys päästökauppalaan muutoksesta, jolla jaetaan uudet noin kahden miljoonan hiilidioksiditonni/vuosi päästöleikkausvelvoitteet vuosille 2008—2012, jakaa taakkaa siten, että se rasittaa selkeästi eniten kotitalouksia. Rasite kohdistuu voimakkaasti myös pieneen ja keskisuureen yritystoimintaan ja maatalouteen. Alueellisesti rasite kohdistuu erityisen raskaasti maaseudulle ja haja-asutusalueiden väestölle ja yrityksille.

Ilmastopoliittisesti on tärkeää toteuttaa Suomelle asetettu velvoite. Se oli alun perin muihin EU-maihin verrattuna raskas, koska Suomessa päästöjen vähentämiseen oli jo panostettu moniin muihin maihin verrattuna tuntuvasti.

Hallituksen esitys uudesta taakanjaosta johtaa kotitalouksien energialaskujen voimakkaaseen kallistumiseen. Hallituksen energiaverojen kiristäminen vuoden 2008 alusta johtaa osaltaan samaan tulokseen. Erityisesti useampilapsiset perheet, eläkeläiset ja muut pienituloiset, joiden tuloilla on heikko indeksisuoja tai sitä ei ole lainkaan, joutuvat taloudellisesti entistä ahtaammalle. Myös pienet ja keskisuuret yritykset, joiden varassa on valtaosa Suomen työpaikoista, joutuvat maksajiksi ilman, että useinkaan kykenisivät siirtämään rasitetta hintoihin. Maatalouden osalta lisärasite on uhka kannattavuudelle muiden tekijöiden rinnalla.

Suurteollisuuden toimintaedellytysten turvaaminen on erittäin tärkeää. Vaikka suurteollisuuden kannattavuus ja kansainvälinen kilpailukyky ovat riippuvaisia raaka-aineiden ja työn hinnan sekä korkotason lisäksi energian hinnasta ja saatavuudesta, on sen kannettava vastuuta myös ilmastomuutoksen torjumisesta.

EU:n komission Suomelle määräämän uuden päästöjen vähennysvelvoitteen täyttämiseksi tulee hyödyntää ns. Kioton mekanismit. Tämän toteuttamiseksi tarvitaan yhteistyötä eri hallinnonalojen ja yritysten kesken. Erilaiset kansainväliset rahastot tulee hyödyntää.

Kotimaisen taakanjaon osalta talousvaliokunta tyytyi hallituksen esitykseen. Lauhdetuotanto joutuu erittäin suuren taakan kantajaksi, mikä merkitsee niiden, lähinnä haja-asutusalueilla toimivien laitosten aseman vaikeutumista, joilla ei ole saatavilla lämpökuormaa. Tällaisia alueita Suomessa on erittäin paljon. Vastaavasti teollisuusprosessien osuus on kevyempi. Hallituksen jakoehdotus saattaa olla EU:n hyväksymien periaatteiden vastainen. Se johtaa aluepoliittisesti kasvavaan eriarvoistumiseen.

Hallituksen ja talousvaliokunnan enemmistön päätös johtaa mm. turpeen käytön vaikeutumiseen. Esimerkiksi Haapaveden voimalaa uhkaa kannattamattomana alasajo. Sitä ei estä edes syöttötariffi, joka korvaa vain pienehkön osan kasvavista rasitteista. Kotimaiselle, hitaasti uusiutuvalla turpeella tulee saada kansallinen päästökerroin.

Myös osalle kunnallisista energialaitoksista, mm. Kotkassa, Vaasassa ja eräillä muilla paikkakunnilla tulee eri syistä ongelmia, joita tämän vastalauseen mukainen ratkaisu helpottaa.

Talousvaliokunnan saaman selvityksen mukaan päästökauppa vaikuttaa sähkön hintaan marginaalihinnoittelun kautta. Kauppa- ja teollisuusministeriön antamien tietojen mukaan esimerkiksi sähkölämmitteisen keskikokoisen omakotitalon vuotuiset lämmityskustannukset nousevat 277,5 euroa, kun esimerkiksi kaukolämmön osalta vastaava nousu on 34 euroa/vuosi. Ero on erittäin suuri. Monilla suoran sähkölämmityksen hankkineilla ei ole mahdollisuutta muuttaa lämmitysjärjestelmää tai muutos on kohtuuttoman kallis. Hallituksen toteuttama veronkiristys lisää kustannuksia pysyvästi.

Hallituksen esitystä tulee tarkistaa siten, että kotitalouksien sekä pk-yritysten ja maatalouden kohtelua kevennetään. Tämän vastalauseen sisältämä ehdotus jakaa taakkaa hieman ehdotettua enemmän alaryhmille A ja B ja vähemmän alaryhmille C ja D.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että valiokunnan mietintöön sisältyvä lakiehdotus hyväksytään näin kuuluvana (Vastalauseen muutosehdotus):

Vastalauseen muutosehdotus

Laki

päästökauppain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 30 päivänä heinäkuuta 2004 annetun päästökauppain (683/2004) 31 o §:n 3 momentti, 31 p ja 31 q §, sellaisina kuin ne ovat laissa 108/2007, sekä

muutetaan 31 c §, 31 d §:n 1 momentti, 31 e §:n 1 momentti, 31 f §:n 1 momentti, 31 h §:n 4 momentti, 31 i §:n 1 ja 2 momentti, 31 l §:n 2 momentti, 31 m §, 31 o §:n 2 momentti ja 31 t §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat mainitussa laissa 108/2007, seuraavasti:

31 c §

Alaryhmien tehostamis- ja leikkauskertoimet

Päästöoikeuksia myönnettäessä alaryhmien A, B ja E laskennalliset päästöoikeudet kerrotaan seuraavilla tehostamiskertoimilla:

- 1) alaryhmän A tehostamiskerroin 0,89;
- 2) alaryhmien B ja E tehostamiskerroin 0,85.

Päästöoikeuksia myönnettäessä alaryhmien C ja D laskennalliset päästöoikeudet kerrotaan seuraavilla leikkauskertoimilla:

- 1) alaryhmän C leikkauskerroin 0,78;
- 2) alaryhmän D leikkauskerroin 0,40.

31 d §

Alaryhmän A jakoperusteet

Alaryhmään A kuuluville laitoksille päästökauppakaudelle 2008—2012 myönnettävät yhtä vuotta vastaavat päästöoikeudet lasketaan kertomalla teollisuusprosessin keskimääräisellä käytöstekertoimella teollisuusprosessin keskimää-

räinen ominaispäästökerroin ja kertomalla tällä tulolla laitoksen keskimääräinen tuotantokapasiteetti vuonna 2007 ja kertomalla tämä tulo alaryhmän A tehostamiskertoimella 0,89. Öljynjalostuksen päästöoikeudet lasketaan 31 e §:n säännösten mukaisesti.

31 e §

Öljynjalostamoiden jakoperusteet

Öljynjalostukselle päästökauppakaudelle 2008—2012 myönnettävät yhtä vuotta vastaavat päästöoikeudet lasketaan kertomalla keskimääräinen polttoainekulutus keskimääräisellä ominaispäästökertoimella. Tähän päästöoikeusmäärään lisätään toiminnanharjoittajan arvioima vedyntuotannon määrä vuonna 2007 tonneina kerrottuna luvulla 5,6. Näin saatuun lukuun lisätään se jalostamon polttoainekulutuksen kasvusta aiheutuvan hiilidioksidipäästöjen määrä vuonna 2007, joka on seurausta jalostamomuutoksen aiheuttamista lopputuoterakenteen mer-

kittäivistä muutoksista, ja kertomalla tämä tulo alaryhmän A tehostamiskertoimella 0,89.

31 f §

Alaryhmän B jakoperusteet

Alaryhmään B kuuluville laitoksille päästökauppakaudelle 2008—2012 myönnettävät teollisuuden energiantuotannon ja sen yhteydessä tuotetun sähkön yhtä vuotta vastaavat päästöoikeudet lasketaan kertomalla teollisuuden energiantuotannon ja sen yhteydessä tuotetun sähkön keskimääräinen polttoainekulutus keskimääräisellä ominaispäästökertoimella. Massa- ja paperiteollisuuden, metallien valmistuksen sekä kemianteollisuuden alaryhmään B kuuluvien laitosten päästöoikeudet lasketaan kertomalla edellä saatu tulo laitoksen energian tuotantoon kiinteästi liittyvän teollisuusprosessin 1 päivän tammikuuta 2007 ja 30 päivän kesäkuuta 2000 tiedossa olevien kapasiteettien suhteella. Saatu luku kerrotaan alaryhmän B tehostamiskertoimella 0,85.

31 h §

Alaryhmän C laitospöytäkirjat jakoperusteet

Toiminnanharjoittajalle lasketut päästöoikeudet kohdistetaan toiminnanharjoittajan kaukolämpöä tuottaville polttolaitosyksiköille siinä suhteessa kuin niillä on ollut kaukolämmöntuotannon ja sen yhteydessä tuotetun sähkön hiilidioksidipäästöjä samassa kaukolämpöverkossa toimivien polttolaitosyksiköiden yhteisinä toimintavuosina 2002—2005. Alaryhmään C kuuluvalla laitoksella tai sen tuotannon osalle päästökauppakaudelle 2008—2012 myönnettävät yhtä vuotta vastaavat päästöoikeudet saadaan, kun lasketaan yhteen kyseisen laitoksen polttolaitosyksiköiden alaryhmän C päästöoikeudet ja kerrotaan tämä summa alaryhmän C leikkauskertoimella 0,78.

31 i §

Alaryhmien D ja E jakoperusteet

Alaryhmään D kuuluville laitoksille päästökauppakaudelle 2008—2012 myönnettävät yhtä vuotta vastaavat päästöoikeudet lasketaan kertomalla vuosien 2000—2003 keskimääräinen vuotuinen polttoainekulutus vuosien 2000—2003 keskimääräisellä ominaispäästökertoimella ja kertomalla tämä tulo alaryhmän D leikkauskertoimella 0,40. Näin saatu päästöoikeusmäärä kerrotaan vielä 31 s §:ssä tarkoitetulla sovituskertoimella. Polttoainekulutus ja ominaispäästökerroin lasketaan vuosien 2000—2003 aritmeettisena keskiarvona.

Alaryhmään E kuuluville laitoksille päästökauppakaudelle 2008—2012 myönnettävät yhtä vuotta vastaavat päästöoikeudet lasketaan kertomalla vuosien 1998—2002 keskimääräinen vuotuinen polttoainekulutus vuosien 1998—2002 keskimääräisellä ominaispäästökertoimella ja kertomalla tämä tulo alaryhmän E tehostamiskertoimella 0,85. Polttoainekulutus ja ominaispäästökerroin lasketaan vuosien 1998—2002 aritmeettisena keskiarvona.

31 l ja 31 m §

(Kuten TaVM)

31 o §

Olemassa olevia laitoksia koskevat uusien osallistujien jakoperusteet

Jos olemassa oleva laitos tai polttolaitosyksikkö tulee lain soveltamisalaan ja se liitetään kaukolämpöverkkoon, johon kaukolämpöä tuottaville alaryhmään C kuuluville laitoksille päästöoikeudet on laskettu ja myönnetty 31 g ja 31 h §:n mukaisesti, lain soveltamisalaan tulevan laitoksen tai laitoksen osan päästöoikeudet lasketaan polttolaitosyksiköittäin siten, että päästöoikeudet lasketaan vuosien 1998—2004 täysien toimintavuosien hiilidioksidipäästöjen aritmeettisena keskiarvona. Yhtä vuotta vastaavat alaryhmän C päästöoikeudet saadaan kerto-

mallalla tämä luku alaryhmän C leikkauskertoimella 0,78.

31 t §
(Kuten TaVM)

Voimaantulosäännös
(Kuten TaVM)

Helsingissä 7 päivänä joulukuuta 2007

Toimi Kankaanniemi /kd

VASTALAUSE 3

Perustelut

Hallituksen esityksellä on tarkoitus panna täytäntöön Euroopan yhteisöjen komission päästökauppakauden 2008—2012 kansallista jakosuunnitelmaesitystä koskeva päätös siltä osin kuin se edellyttää muutoksia laissa säädettyihin päästöoikeuksien jakoperusteisiin ja muihin säännöksiin. Komission päätöksellä Suomen esittämää päästöoikeuksien vuosittaista kokonaismäärää on leikattava ehdotetusta 39,6 miljoonasta hiilidioksiditonista 37,6 miljoonaan tonniin eli 5,2 prosenttia.

Hallitus ehdottaa päästöoikeuksien jakoperusteita koskevia säännöksiä muutettavaksi siten, että komission suorittama päästöoikeuksien kokonaismäärän leikkaus kohdennetaan tasaisesti eri alaryhmiin. Tällainen kohdennus ei ole perusteltua, varsinkaan kun komissio ei puuttunut antamassaan päätöksessä Suomen sektori-kohtaiseen päästöoikeuksien jaon eriyttämiseen.

Suomen helmikuussa komissiolle esittämä kansallinen jakosuunnitelmaesitys oli päästökaupan piiriin kuuluvien sektoreiden kannalta jo valmiiksi erittäin niukka. Helmikuussa voimaan tullessa uudessa päästökauppalaissa päästöoikeuksien leikkaus ensimmäiseltä päästökauppakaudelta kohdistettiin yksinomaan energiasektorin kannettavaksi. Energiantuotanto tulee edelleenkin kantamaan lähes kaiken kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisvelvoitteen vuosina 2008—2012.

Komission päästöoikeuksien leikkauksen jaon jyvitys tulee myös vääristämään entisestään kilpailua EU:n sisällä. Monet suomalaisten yritysten kilpailijat EU:n sisällä saavat kaikki tarvitsemansa päästöoikeudet ilmaiseksi. Korkeasta päästöoikeuden hinnasta aiheutuva tuotantokustannusten nousu voi osaltaan johtaa teollisuustuotannon ja päästöjen siirtymiseen EU:n ulkopuolisiin maihin. Komissio on päätöksillään rajoittanut useiden maiden päästöoikeuk-

sien kokonaismäärää, mikä on nostanut päästöoikeuksien markkinahintoja ja aiheuttanut kielteisiä taloudellisia vaikutuksia. Tehtyjen selvitysten mukaan ilmaisen päästöoikeuden siirtyessä sähkön markkinahintaan sähkökäyttäjille tulee noin 1,8 miljardin euron vuosikustannus.

Hallitus on sitoutunut hallitusohjelmassaan ottamaan päästökaupan kansallisessa soveltamisessa huomioon maailmanlaajuisessa kilpailussa toimivien suomalaisten vientiyritysten toiminta- ja kilpailuedellytykset. Hallituksen esitys vaarantaa suomalaisten vientiyritysten toimintaedellytykset ja mahdollisuudet työllistää ja luoda hyvinvointia Suomeen. Suomen kantama taakka hiilidioksidipäästöjen vähentämisessä on jo nyt hyvin raskas. Uusiutuvan energian osuus Suomen energiantuotannosta on tällä hetkellä 25 prosenttia, kun keskimäärin EU-maissa tuotetaan energiaa uusiutuvilla muodoilla 6,5 prosenttia.

On selvää, että Suomen on osallistuttava sitoumustensa mukaisesti ilmastomuutoksen torjumiseen. Yhteisiin talkoisiin on kuitenkin osallistuttava niin, että Suomen kansantalouden ja eri energiamuotojen kilpailukykyä vahingoitetaan mahdollisimman vähän. Voimassaolevan päästökauppalain 31 s §:ssä on jo varauduttu tilanteeseen, että komissio leikkaa Suomen päästöoikeuksien jakosuunnitelmaa. Hallituksen esitys tulee hylätä, koska komission määräämä päästöoikeuksien kokonaismäärän leikkaus on mahdollista toteuttaa voimassaolevan päästökauppalain mukaisesti.

Valiokunta esittää mietinnössään hyväksyttäväksi lausumaa, jonka mukaisesti hallitus kiirehdisti toimenpiteitä turpeen päästökertoimen tarkistamiseksi. Kannatan lausumaa, sillä turpeen päästökertoimeen saatava korjaus lieventäisi osaltaan energiasektorin taakkaa ja edesauttaisi osaltaan Suomen mahdollisuuksia lisätä uusiutuvan energian osuutta.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotan

että hallituksen esitys hylätään ja

että hyväksytään valiokunnan lausuma-
ehdotus.

Helsingissä 7 päivänä joulukuuta 2007

Matti Kangas /vas